

Nasz Region

Świętokrzyski Informator Samorządowy

gazeta bezpłatna

Nr 12 (144)/2018

Spokojnych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia, niosących życzliwość i uśmiech. Bliskości przy świątecznym stole oraz szczęśliwego i pomyślnego Nowego Roku obfitującego w osobiste i zawodowe sukcesy.

Andrzej Pruś

Przewodniczący Sejmiku
Województwa
Świętokrzyskiego

Andrzej Bętkowski

Marszałek
Województwa
Świętokrzyskiego

Kolejne unijne miliony dla samorządów i firm! Konkurs projektów rozstrzygnięty
strona 3

Andrzej Pruś: Klucz do sukcesu? Zmierzać do poprawy wszystkich dziedzin życia mieszkańców
strona 7

Smażony karp czy ryba po grecku? Jak świąteczny czas spędzą świętokrzyscy samorządowcy?
strona 10

Pierwsze w historii powojennej Polski obchody 75. rocznicy rozstrzelania 15 żołnierzy po akcji „Niekański Październik” odbyły się w Łopusznie. W uroczystości uczestniczył Mariusz Gosek, członek Zarządu Województwa. - To, co możemy oddać poległym, abyśmy mogli żyć w wolnej, demokratycznej, niepodległej i suwerennej Polsce to pamięć - powiedział.

Tradycyjny kiermasz świąteczny odbył się na dziedzińcu Dworku Laszczyków w Kielcach. Na stoiskach królowały wigilijne potrawy, ozdoby świąteczne. Uczestnicy kiermaszu mogli również wziąć udział we wspólnym kolędowaniu. Zdrowych, bogatych w łaski nowonarodzonego Dzieciątka świąt, życzył przewodniczący Sejmiku Andrzej Prus.

Marszałek Andrzej Bętkowski wziął udział w opłatkowym spotkaniu Świętokrzyskiego Związku Piłki Nożnej, które było jednocześnie podsumowaniem piłkarskiego roku. - Choć wywodzę się ze środowiska lekkoatletycznego, to zazdroścę piłce nożnej popularności i kibiców. Życzę wesołych świąt i sukcesów w 2019 roku - powiedział marszałek.

Na Zamku Królewskim w Sandomierzu odbyło się spotkanie w sprawie finansowania Muzeum Okręgowego. Uczestniczył w nim członek Zarządu Województwa Marek Jońca. Poinformował, że do finansowania jednostki włącza się MKiDN. Petycję w tej sprawie złożyli świętokrzyscy parlamentarzyści. - Chcemy, by muzeum otrzymało budżet na 2019r. ok. 2 mln zł, by funkcjonowało na najwyższym poziomie - podkreślił.

Drugi „Impuls” już na świętokrzyskich torach

Windy dla niepełnosprawnych, dostęp do Internetu, klimatyzacja, automaty biletowe, miejsca do przewozu rowerów oraz dużych bagaży, defibrylatory i pętle indukcyjne dla osób niedoświadczających czy też system informacji pasażerskiej. Drugi czteroczonowy pojazd z napędem elektrycznym dołączył do taboru kolejowego województwa świętokrzyskiego. W czwartek, 13 grudnia na dworcu PKP w Kielcach z udziałem marszałka województwa Andrzeja Bętkowskiego odbyło się uroczyste przekazanie taboru operatorowi czyli spółce „Przewozy Regionalne”. W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy Wojewódzkiego Zarządu Transportu Urzędu Marszałkowskiego Arkadiusz Kubic i Anna Grzela.

- Pierwotnie odbiór taboru od nowosądeckiej firmy „NEWAG” S.A. planowany był na koniec lutego 2019 roku. To potwierdza doskonale wywiązanie się z umowy przez wykonawcę - mówił marszałek województwa **Andrzej Bętkowski**.

7 marca 2018 roku firma „NEWAG” S.A. z Nowego Sącza podpisała umowę z Urzędem Marszałkowskim na dostawę dwóch fabrycznie nowych czte-

Supernowoczesny „Impuls” będzie mógł przewieźć około 400 osób.

roczonego pojazdu kolejowego z napędem elektrycznym (EZT). Wartość tej inwestycji to prawie 44, 5 mln złotych. Zakup w całości pokryły środki zewnętrzne. - To bardzo ważne, że samorząd województwa ze swojego

budżetu nie dołożył ani złotówki. Pieniądze w części pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020 oraz środków, które otrzymujemy na inwestycje z Funduszu Ko-

lejowego - podkreślił marszałek Andrzej Bętkowski.

Pierwszy czteroczonowy pojazd wjechał na świętokrzyskie tory 19 października 2018 roku i obecnie kursuje m.in. na linii kolejowej nr 25 relacji Skarżysko - Kamienna - Ostrowiec Świętokrzyski oraz na linii kolejowej nr 8 relacji Skarżysko - Kamienna - Kielce - Kraków.

Drugi czteroczonowy „Impuls” będzie mógł przewieźć około 400 osób. Wyposażony został w szereg nowoczesnych rozwiązań ułatwiających podróżowanie, m.in. windy dla niepełnosprawnych, gniazdko elektryczne przy każdym fotelu, dostęp do Internetu, klimatyzacja, automaty biletowe, miejsca do przewozu rowerów oraz dużych bagaży czy też system informacji pasażerskiej. Nowością są pętle indukcyjne, które umożliwią osobie niedoświadczającej odbiór nieskazitelnie czystego i wyraźnego dźwięku, a także defibrylatory. - Drugi czteroczonowy pojazd szynowy, który przejeżdża w użytkowanie będzie widziany m.in. na trasach do Krakowa z Kielc, Skarżyska, Starachowic i Ostrowca Świętokrzyskiego - mówił **Robert Zaborski**, dyrektor Oddziału Świętokrzyskiego, Przewozy Regionalne Sp. z o.o. **Agata Kolacz**

Pieniądze dla przedsiębiorstw

- Zapewniam, że dołożymy wszelkich starań, by współpraca z Państwem podczas realizacji projektu przebiegała jak najlepiej - mówiła **Renata Janik**.

- To ogromne pieniądze. Mam nadzieję, że świętokrzyscy przedsiębiorcy licznie z nich skorzystają, co przełoży się na jeszcze większą konkurencyjność firm - mówiła wicemarszałek województwa Renata Janik, otwierając Forum Rozwoju Przedsiębiorczości.

Konferencja w Targach Kielce inauguruje realizację projektu pn. „Popytowy System Innowacji - rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze”. Jego celem jest m. in. rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu mikro, małym i średnim przed-

siębiorstwom w województwie świętokrzyskim. Pomoc taka jest szczególnie ważna, gdy przedsiębiorcy planują wejście na inny rynek, chcą poznać specyfikę danego państwa, zmienić marketing firmy czy zlecić audyt doradczy.

Projekt, którego budżet wynosi 51 mln złotych, jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, Działanie 2.1 Wsparcie świętokrzyskich IOB w celu zwiększenia poziomu przedsiębiorczości w regionie. Jego rozpoczęcie planowane jest na marzec 2019 roku. W zależności od projektu firmy mogą otrzymać wsparcie do 20 tys. zł lub do 150 tys. a grupy firm - do 1 miliona złotych. **M.C.**

Dom dla potrzebujących

W Baćkowicach otwarty został nowoczesny Dom Pomocy Społecznej, który otrzymał ponad 3 mln zł dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. W uroczystościach uczestniczył członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Marek Jońca.

- Cieszę się, że jestem w Baćkowicach, gdzie otwieramy tak potrzebny obiekt - powiedział podczas uroczystości członek Zarządu Województwa **Marek Jońca**. - To miejsce dla osób tak bardzo potrzebujących pomocy. Przywiązujemy znaczenie do podejmowania takich działań, bo to obowiązek, który ciąży na samorządzie, by zapewnić ludziom wsparcie od najmłodszych lat po wiek starczy.

Marek Jońca nie ukrywał, że rodziny nie zawsze mogą nieść pomoc osobom starszym. Często pracują poza miejscem zamieszkania, nie zawsze dopisuje im zdrowie.

Wicewojewoda świętokrzyski **Bartłomiej Dorywałski** wyraził zadowolenie, że gmina dostrzega drugiego człowieka i niesie mu pomoc. - Dziękuję wszystkim, którzy włożyli serce, by taki obiekt mógł powstać - mówił. - Coraz więcej takich obiektów będzie potrzebnych, bo społeczeństwo się starzeje.

Dom pomieści 29 osób, w 14 pokojach 1-, 2- i 3-osobowych, mieszkańcami zajmie się 19 pracowników, zaczyna działalność od 1 stycznia. Inwestycja kosztowała około 5,3 mln zł, z czego 85 proc. wyniosło dofinansowanie z RPO WŚ.

Goście symbolicznie przecięli wstęgę i zwiedzili pomieszczenia dwupiętrowego obiektu, w którym pokoje mieszkalne znajdują się na obu poziomach.

Świętokrzyskie koordynatorem!

5 grudnia w siedzibie Ambasady RP w Królestwie Belgii, marszałek województwa Andrzej Bętkowski, Grzegorz Orawiec, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego oraz Konrad Cedro, przedstawiciel Województwa Świętokrzyskiego w Brukseli, wzięli udział w spotkaniu z Arturem Orzechowskim Ambasadorem RP w Królestwie Belgii oraz Joanną Doberszyc - Toulasą Radcą-Minister, zastępcą kierownika Placówki Ambasady RP w Brukseli. Nastąpiło także oficjalne przekazanie koordynacji działań Domu Polski Wschodniej w Brukseli dla Województwa Świętokrzyskiego.

Tematem rozmów były dotychczasowe, efektywne prace związane z promocją gospodarczą i proinwestycyjną województwa świętokrzyskiego w Belgii, a także innych krajach europejskich, jak również omówione zostały nowe inicjatywy i pomysły na współpracę z Ambasadą w 2019 r., przez pryzmat działań Biura Regionalnego Województwa Świętokrzyskiego w Brukseli.

Tego samego dnia, w siedzibie Domu Polski Wschodniej w Brukseli odbyło się uroczyste i oficjalne przekazanie funkcji koordynatora działań Domu Polski Wschodniej w Brukseli przez Województwo Podlaskie, które zarządzało pracami DPW w roku 2018 dla Województwa Świętokrzyskiego na 2019 r.

Spotkanie otworzył Ambasador RP w Królestwie Belgii Artur Orzechowski oraz marszałkowie i przedstawiciele regionów Polski

Omówione zostały m.in. nowe pomysły na współpracę z ambasadą w 2019 roku.

Wschodniej: Andrzej Bętkowski, marszałek województwa świętokrzyskiego, Władysław Ortyl, marszałek województwa podkarpackiego oraz Jerzy Leszczyński, marszałek województwa podlaskiego. W uroczystym przekazaniu koordynacji udział wzięli między innymi przedstawiciele Komisji Europejskiej, Rady Europy, Parlamentu Europejskiego, biznesu i mediów z terenu Belgii oraz osoby współpracujące z Domem Polski Wschodniej w Brukseli, zaangażowane w proces utrwalania dobrego wizerunku Polski w UE, wzmocnienia marki naszych regionów, budowania świadomości wspólnoty celów i kierunków działań.

Na okoliczność spotkania w Domu Polski Wschodniej w Brukseli Region Świętokrzyski przygotował specjalną ekspozycję zdjęć i fotografii krajobrazu świętokrzyskiego autorstwa światowej sławy fotografa Janusza Buczkowskiego.

W imieniu Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Andrzeja Bętkowskiego, funkcję koordynatora na poziomie operacyjnym w 2019 r., po raz drugi, będzie pełniło Biuro Regionalne Województwa Świętokrzyskiego w Brukseli, funkcjonujące w ramach Departamentu Polityki Regionalnej UMWS.

Redakcja

Oblęgorek, Rytwiany, Wiślica. Trzy nowe Pomniki Historii w województwie świętokrzyskim

Pałac Henryka Sienkiewicza wraz z zabytkowym parkiem i aleją lipową w Oblęgorku, pokamedulski zespół klasztorny Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach oraz zespół kolegiaty pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny wraz z relikwiami kościoła pod wezwaniem świętego Mikołaja oraz grodzisko w Wiślicy to nowe Pomniki Historii w regionie świętokrzyskim.

Podczas uroczystej gali „100 Pomników Historii na Stulecie Odzyskania Niepodległości” w Teatrze Narodowym w Warszawie, prezydent Andrzej Duda wręczył rozporządzenia przedstawicielom instytucji, których obiekty wzbogacą listę Pomników Historii. W wydarzeniu uczestniczył Andrzej Bętkowski, marszałek województwa świętokrzyskiego.

Celem programu „100 Pomników Historii na stulecie odzyskania Niepodległości” jest zwiększenie liczby szczególnie ważnych dla historii Pol-

Do Pomników Historii w regionie świętokrzyskim dołączył zespół klasztorny Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach.

ski miejsc do symbolicznej setki. Ma to być „kwintesencja dziedzictwa kulturowego w Polsce”, reprezentacja zabytków „o najwyższych wartościach materialnych i niematerialnych”, stanowiących „źródło inspiracji dla kolej-

nych pokoleń”. Pomniki Historii ustanawiane są od 1994 r. Do dziś to najwyższe wyróżnienie nadano 91 zabytkom. Z każdym rokiem, lista najcenniejszych obiektów sukcesywnie powiększa się.

Redakcja

Mikołajkowe spotkanie rodzin adopcyjnych

Okolo 400 osób z całego województwa świętokrzyskiego przybyło do Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach na coroczne mikołajkowe spotkanie rodzin adopcyjnych. Zarówno dla rodziców, jak i dzieci, jest to okazja do integracji, rozmowy i nawiązania cennych kontaktów z osobami o podobnych doświadczeniach. W spotkaniu wzięła udział wicemarszałek województwa świętokrzyskiego Renata Janik, która przekazała dzieciom słodycze i wręczyła im dyplomy uczestnictwa w zabawie.

Tradycyjnie był Mikołaj z prezentami, zabawy i animacje dla różnych grup wiekowych. Jednak spotkania integracyjne rodzin mają dużo głębszy wymiar niż tylko zabawa. Co roku chęć uczestnictwa potwierdza bardzo duża grupa zainteresowanych i rodzice adopcyjni cenią te spotkania. Jak sami podkreślają, mają oni możliwość spotkania się z innymi rodzicami, którzy są w tej samej sytuacji, więc dobrze się rozumieją, mogą porozmawiać o swoich problemach, radościach, mogą nawiązać kontakty.

Na spotkania mikołajkowe przychodzą zwykle dzieci młodsze, ale, jak podkreśla Anna Sokołowska-Smołkowska, dyrektor Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego, nie są to jedyne spotkania rodzin, które Ośrodek organizuje, na przykład poprzednie miało miejsce latem w Tokarni. Taka integracja jest bardzo ważna przede wszystkim dla starszych dzieci.

- To okazja, by przekonali się, że ich sytuacja rodzinna nie jest jakaś wyjątkowa. Pamiętam, że na jednym ze spotkań pojawił się chłopiec, który początkowo nie miał ochoty przyjść, ale mama go przekonała. I później stwierdził, że bardzo się cieszy że tutaj jest, bo zobaczył, że nie jest sam, że jest wiele dzieci w podobnej sytuacji, które zyskały rodziców i znalazły się w rodzinach w podobny spo-

sób. To właśnie ogromny plus takich spotkań, że dzieci budują poczucie wspólnoty, mogą się spotykać z innymi dziećmi o podobnych doświadczeniach - wyjaśnia Anna Sokołowska-Smołkowska.

Jak dodaje dyrektor Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego, możliwość dalszego spotykania się z rodzinami adopcyjnymi po zakończeniu procesu adopcji jest ważna również dla pracowników Ośrodka, i to w podwójnym wymiarze.

- Z jednej strony możemy obserwować, jakie są dalsze losy dzieci, co się z nimi dzieje, czasem po latach od przysposobienia. Widok szczęśliwych rodzin, roześmianych dzieci daje nam siłę do dalszych działań. To dla nas bardzo ważne, bo widzimy, że nasza praca ma sens, widzimy, po co pracujemy i dla kogo. W tym roku jest z nami około 180 dzieci. W ten sposób „ładujemy akumulatory” - mówi Anna Sokołowska-Smołkowska.

Z drugiej strony rozmowy z rodzicami adopcyjnymi przy takich okazjach pozwalają również zorientować się w bieżących potrzebach rodziców, którzy zawsze mogą korzystać z różnych form wsparcia oferowanych w ramach stałej działalności Ośrodka Adopcyjnego.

- Z tych rozmów dowiadujemy się, jakie są potrzeby szkoleń, poradnictwa, spotkań ze specjalistami oferowanych później między innymi w ramach grupy wsparcia, której spotkania odbywają się raz w miesiącu - dodaje dyrektor Ośrodka. Zaznacza, że często po rozmowie na spotkaniu integracyjnym rodzice widzą potrzebę i chęć umówienia się na indywidualne spotkanie w Ośrodku.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny działa w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego od 1 stycznia 2012 roku. Przeprowadza średnio około pięćdziesięciu adopcji rocznie. J.M.

Wicemarszałek Renata Janik częstowała dzieci słodyczami, wręczyła im także dyplomy uczestnictwa w zabawie.

Miliony dla samorządów i firm!

129 milionów złotych trafi na dofinansowanie 51 bardzo oczekiwanych przez samorządy i cieszących się ogromną popularnością projektów z zakresu termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej

Ponad 160 milionów złotych trafi do samorządów, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w regionie świętokrzyskim w ramach kolejnych, rozstrzygniętych konkursów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Unijne dofinansowanie otrzymają projekty termomodernizacyjne, badawczo-rozwojowe i dotyczące gospodarki odpadami. W konferencji prasowej Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, podczas której poinformowano o wynikach konkursów, uczestniczyli: marszałek województwa Andrzej Bętkowski, wicemarszałek Renata Janik oraz członkowie Zarządu Województwa Mariusz Gosek i Marek Bogusławski.

51 projektów termomodernizacyjnych z unijnym dofinansowaniem

129 milionów złotych to sumaryczna kwota dotacji, które trafią na dofinansowanie 51 bardzo oczekiwanych przez świętokrzyskie samorządy i cieszących się ogromną popularnością projektów z zakresu termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej. Zarząd Województwa rozstrzygnął konkurs na wsparcie projektów w ramach konkursu dla Działania 3.3 Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Dzięki ustaleniom poczynionym z Komisją Europejską udało się pozyskać dodatkowe środki na ten cel w kwocie ponad 30 milionów złotych, co w sumie z dotychczasową alokacją na Działanie 3.3 umożliwiło wybór 51 projektów na łączną kwotę dofinansowania niemal 129 milionów złotych. Dodatkowo na liście rezerwowej pozostaje 16 projektów z su-

maryczną kwotą dofinansowania około 41,5 miliona złotych.

Jak poinformował marszałek województwa świętokrzyskiego Andrzej Bętkowski, w związku z ogromem potrzeb w zakresie termomodernizacji czynione są starania w kierunku wypracowania formuły pozyskania dodatkowych środków na ten cel. Zrealizowanie do końca br. uzgodnionych na etapie przyjmowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 wskaźników rzeczowych i finansowych powinno pozwolić na pozyskanie dodatkowych środków z tak zwanej Rezerwy wykonania. Daje to realną szansę na wybór do dofinansowania w niedługim czasie kolejnych projektów znajdujących się obecnie na liście rezerwowej.

- Co istotne, Działanie 3.3 dedykowane przede wszystkim na poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, jest ściśle komplementarne z rządowym programem „Czyste powietrze”, skierowanym do właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych - mówił marszałek **Andrzej Bętkowski**, podkreślając, że synergia działań podejmowanych przez samorząd województwa z działaniami podejmowanymi na szczeblu rządowym pozwoli na osiągnięcie istotnej poprawy jakości powietrza w naszym regionie poprzez znaczną redukcję zanieczyszczeń, co stanowić będzie skuteczne narzędzie walki z dotkliwym problemem smogu. Ponieważ zjawisko smogu w dużym stopniu dotyczy obszarów miejskich, Zarząd Województwa z dostępnej puli środków zdecydował się wydzielić kwotę ponad 35 milionów złotych i skierować ją na wsparcie projektów przewidzianych do realizacji w ramach obszaru funkcjonalnego miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski). Dzięki temu

O dofinansowaniu projektów Zarząd Województwa Świętokrzyskiego poinformował podczas konferencji prasowej.

możliwe będzie wsparcie i w konsekwencji zrealizowanie na tym obszarze 5 dużych projektów. Są to:

- projekt gminy Starachowice pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Starachowicach - etap III” z kwotą dofinansowania z RPO w wysokości 20 mln 112 tys. złotych,

- projekt gminy Ostrowiec Świętokrzyski „Poprawa efektywności energetycznej i zwiększenie udziału OZE w budynkach użyteczności publicznej Gminy Ostrowiec Świętokrzyski” (dofinansowanie 6 mln 400 tys. zł)

- projekt gminy Skarżysko-Kamienna „Termomodernizacja i efektywne wykorzystanie energii w trzech ośrodkach subregionalnych. Oszczędność energii w sektorze publicznym etap II - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Skarżysku - Kamiennej” (dotacja 5 mln 494 tys. zł)

- a także projekty: Powiatu Skarżyskiego „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej należących do Powiatu Skarżyskiego (3 mln 8 tys. zł) i Ostrowieckiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. „Głęboka modernizacja energetyczna budynku administracyjno-biurowego Ostrowieckiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego sp. z o.o. (351 tys. zł). W ramach tego konkursu dofinansowanie na poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej trafi także m. in. do gminy Nowa Słupia (dotacja 7 mln 229 tys. zł), gminy Sandomierz (6 mln 743 tys. zł), Szpitala Powiatowego w Chmielniku (4 mln 739 tys. zł), Powiatu Pińczowskiego (4 mln 632 tys. zł), gminy Bogoria (4 mln 466 tys. zł), gminy Końskie (3 mln 78 tys. zł).

Ponad 33 mln złotych na projekty badawczo-rozwojowe

20 projektów badawczo-rozwojowych realizowanych w świętokrzys-

skich firmach otrzyma dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach konkursu z działania 1.2 „Badania i rozwój w sektorze świętokrzyskiej przedsiębiorczości”. Konkurs był realizowany w dwóch obszarach: projekty badawczo-rozwojowe oraz infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach. W obu segmentach na konkurs wpłynęło w sumie 35 wniosków, z których - po ocenie formalnej i merytorycznej - Komisja Oceny Projektów skierowała do dofinansowania 20 projektów z wymaganą liczbą punktów. Otrzymają one w sumie 33 mln 352 tys. złotych dofinansowania z RPO. Choć pierwotnie alokowana na konkurs kwota była niższa, dofinansowanie wszystkich pozytywnie ocenionych projektów było możliwe dzięki uzyskanym w programie oszczędnościom i przesunięciem dokonanych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego.

- W ramach tego działania pula środków przeznaczona na przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami wynosiła 145 mln zł. Środki te zostały w większości rozdysponowane, bo dotychczas ogłoszonych było w sumie 5 konkursów. We wcześniejszych konkursach na wsparcie projektów badawczych w firmach przekazaliśmy już kwotę 100 mln zł, a w obecnym kolejne 33 mln złotych. Konkursy cieszyły się dużą popularnością. Do dofinansowanych już 29 projektów, teraz doszło 20 kolejnych - poinformowała wicemarszałek województwa świętokrzyskiego **Renata Janik**.

Dofinansowanie na zaplanowane badania otrzymali między innymi:

- Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach na „Opracowanie innowacyjnego suplementu wspierającego proces fermentacji metanowej z jednoczesnym enzymatycznym rozkładem hemicelulozy” - kwota dofinansowania 2 mln 465 tys. zł;

- FUNTRONIC sp. z o.o. - na opracowanie i wdrożenie inteligentnego zarządzania multimedialnego wspomagającego poruszanie się osób niepełnosprawnych - 1 mln 738 tys. zł;

- P.P.H.U. „TAMAX” - na wykonanie linii pilotażowej i demonstrację ostatecznej formy zintegrowanej technologii sekwencyjnego przetwarzania odpadów o strukturze wielkogabarytowej i wielomateriałowej, w szczególności mebli i AHPs oraz produkcji złoża nawadniającego - nawożąco - sorpcyjnego - dotacja 4 mln 770 tys. zł;

- INNECO sp. z o.o. - projekt pn. „Biodestylacja - innowacyjna technologia przetwarzania biomasy odpadowej pochodzenia roślinnego” - 1 mln 402 tys. zł.

Prawie 7 mln zł na poprawę gospodarki odpadami

„Hala rozładunku i przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wraz z wytwarzaniem paliwa alternatywnego na terenie Składowiska Odpadów Komunalnych „Kępny Ług” we Włoszczowie - to projekt Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o.o. we Włoszczowie, który uzyskał prawie 7 mln złotych dotacji z konkursu „Gospodarka Odpadami” RPOWS 2014-2020. Wartość całkowita inwestycji to prawie 11 mln zł.

- Projekt polegać będzie na modernizacji instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów oraz rozbudowie instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów - wyjaśnił **Mariusz Gosek**, członek Zarządu Województwa. Powstanie tam m.in. nowa hala rozładunku i przetwarzania odpadów komunalnych wraz z wytwarzaniem paliwa alternatywnego, a także wykonana zostanie instalacja odgazowania złoża odpadów i gospodarczego wykorzystania biogazu do produkcji energii elektrycznej.

Iwona Sinkiewicz-Potaczała/J.M.

Projekty termoizolacyjne mają na celu poprawę jakości powietrza poprzez znaczną redukcję zanieczyszczeń.

Szlachetny dar serca na Boże Narodzenie

- Miarą wartości każdego z nas jest to, ile możemy od siebie dać - mówił marszałek Andrzej Bętkowski podczas przekazania darów w ramach ogólnopolskiej akcji „Szlachetna Paczka”. Dary, które przekazali przewodniczący Sejmiku Andrzej Prus, wicemarszałek Renata Janik oraz członkowie Zarządu Województwa Mariusz Gosek i Marek Bogusławski oraz wolontariusze Urzędu Marszałkowskiego trafiły do samotnej mieszkanki powiatu koneckiego.

Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego po raz kolejny włączyli się w ogólnopolską akcję „Szlachetna Paczka”, która

pozwała potrzebującym godnie przeżyć święta. W ramach zbiórki wśród pracowników urzędu wolontariusze zebrali ponad 4,4 tys. złotych.

- Cieszę się, że Urząd Marszałkowski w różnych formach niesie pomoc osobom potrzebującym. Pomagaliśmy dzieciom chorym onkologicznie, a teraz w ramach akcji „Szlachetna paczka” wsparliśmy samotną mieszkankę z naszego województwa. To wspaniały dar serca od nas wszystkich - mówił marszałek **Andrzej Bętkowski**.

Pani Basia, do której trafiła paczka utrzymuje się jedynie z emerytury rolniczej po swoim niedawno zmarłym mężu. Od dłuższego czasu zmagają się z różnymi chorobami, najpoważniejsze

to wysokie ciśnienie tętnicze i uraz kręgosłupa. Ze względu na załobę i trudną sytuację finansową nie jest w stanie poradzić sobie z trudnościami. Nie ma przy sobie żadnej bliskiej rodziny. Po odliczeniu kosztów leczenia i utrzymania mieszkania miesięcznie na życie pozostaje jej 131 złotych.

Zakupy umożliwiła pani Basi Święta Bożego Narodzenia spędzić w spokoju, bez zmartwień o podstawowe produkty, których na co dzień brakowało. - Każda akcja, która niesie pomoc ludziom potrzebującym jest bezcenna. Dziękuję wszystkim, którzy zaangażowali się w tę szlachetną inicjatywę - mówił przewodniczący Sejmiku **Andrzej Prus**.

Za zebrane środki zostały zakupione wszystkie rzeczy, których pani Basia potrzebowała: kołdry, komplety pościeli, ręczniki, poduszki, koce, obrus, serwetki, odzież - kurtka zimowa, buty, czapka, rękawiczki, sweter. Zakupiona została także pralka, robot kuchenny, telefon oraz podstawowe produkty spożywcze i środki czystości.

Akcję przeprowadzili pracownicy Biura Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach.

Pani Basia została wybrana spośród osób wskazanych przez Stowarzyszenie WIOSNA na stronach internetowych akcji „Szlachetna Paczka”. Inicjatywa dociera do prawdziwej, często ukrytej biedy; „Szlachetna Paczka” pomaga wielodzietnym rodzinom, nierzadko z niepełnosprawnym lub chorym dzieckiem, dedykowana jest też osobom starszym, samotnym, niedołączonym, dotkniętym nieszczęściem.

Agata Kołacz

Dary umożliwią pani Basi szczęśliwie spędzić Święta Bożego Narodzenia.

Młodzieżowy Sejmik obradował po raz trzeci

M.in. zagadnieniom promocji wiedzy historycznej i patriotycznej wśród młodzieży oraz ogłoszenia konkursu na logo Młodzieżowego Sejmiku Województwa poświęcona była jego trzecia sesja, która odbyła się w Suchedniowie.

Gośćmi wydarzenia byli wiceprzewodniczący Sejmiku Wojewódz-

stwa Mieczysław Gębski i Henryk Milcarz oraz radny Jan Maćkowiak.

- Pracujemy nad zwiększeniem jakości pracy komisji, staramy się odpowiedzieć na problemy, które już pojawiły się w trakcie prac - mówiła przewodnicząca Młodzieżowego Sejmiku Województwa **Magdalena Maliec**.

- Bardzo cieszę się, że młodzi ludzie są zainteresowani pracą w samorządzie, bo potrzeba jest ludzi, którzy są młodzi, ale mają już doświadczenie w pracy na rzecz swoich małych ojczyzn. Dobrze, że młodzież korzysta z możliwości, które ma. Dzięki temu będzie miała doświadczenie, gdy zdecyduje się na kandydowanie do rad gmin, miast, powiatów czy sejmiku - powiedział **Mieczysław Gębski**, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

Najważniejsza z uchwał dotyczyła poszerzenia elementarnej wiedzy historycznej i kształtowania postaw patriotycznych wśród młodzieży województwa świętokrzyskiego. Ma to zostać osiągnięte poprzez cykl spotkań edukacyjnych, opartych o inscenizację i prezentację, szerzenie pamięci o wydarzeniach, które zostawiły trwałe ślady na terenie województwa świętokrzyskiego, kultywowanie tradycji narodowych, historii i pamięci.

Sejmik młodzieżowy zgłosił również wniosek o organizację konkursu na swoje logo. **M.C.**

- Inicjatywy młodych ludzi są ważne dla dorosłego Sejmiku, bo chcemy, by tu zostawali, uczyli się i pracowali - mówił Mieczysław Gębski.

Jeździmy już bezpieczniej i szybciej nową drogą

- To piękny prezent dla mieszkańców województwa i ważna inwestycja dla regionu - podkreślał marszałek Andrzej Bętkowski podczas otwarcia drogi wojewódzkiej 762 na odcinku węzeł Kielce Południe - granica gminy Chęciny.

W ramach inwestycji przebudowano ponad 10-kilometrowy odcinek. Drogę poszerzono, nawierzchnię wzmocniono, skorygowano zakręty, na których dochodziło do wypadków. Na rzece Hutka powstał nowy most.

Powstała także ścieżka rowerowa wzdłuż całej trasy, dodatkowe oświetlenie, chodniki w miejscowościach leżących przy trasie, a także miejsca do wżenia pojazdów i odpoczynku dla rowerzystów. To inwestycja ważna dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, bo w Chęciny to jedno z najchętniej odwiedzanych miejsc w regionie.

Wartość inwestycji to 69,5 mln zł, a dofinansowanie z Programu Operacyjnego Polski Wschodniej na lata 2014-2020 wyniosło 49,2 mln zł. **M.N.**

- Przebudowa znacząco poprawi bezpieczeństwo i połączenie z krajową oraz międzynarodową siecią - mówił marszałek Andrzej Bętkowski.

Powstanie Centrum Urazowe

Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach podpisał umowę z Ministerstwem Zdrowia na dofinansowanie Centrum Urazowego dla Dzieci.

gdzie cały problem pacjenta jest rozwiązywany w jednym miejscu - mówił **Janusz Cieszyński**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia.

- Powstanie Centrum Urazowego dla Dzieci to z jednej strony mały krok, aby nasz szpital stał się uniwersyteckim, a z drugiej strony wiemy, że urazy, wypadki to jedna z głównych przyczyn zachorowalności i utraty życia przez dzieci. Centrum zdecydowanie poprawi ratowanie zdrowia i życia najmłodszych pacjentów oraz opiekę nad nimi - podkreśla obecny na podpisaniu umowy członek Zarządu Województwa **Marek Bogusławski**. **Redakcja**

W planach jest dobudowanie nowego pawilonu i przebudowanie istniejącej pediatrycznej Izby Przyjęć. Zakupiony zostanie również m.in. nowy tomograf, wyposażenie pracowni endoskopowej z zapleczem oraz wyposażenie obszaru wstępnej intensywnej terapii i dwóch stanowisk resuscytacji.

- Oby jak najwięcej pieniędzy, które mamy na inwestycje było przekazywanych na kompleksowe projekty, takie,

Łączny koszt utworzenia centrum to ponad 9 milionów zł, a dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wyniesie ponad 7,5 mln zł.

Sejmik powołał komisje i ustalił ich skład

Komisje problemowe Sejmiku będą liczyły - wzorem poprzednich kadencji - od 7 do 9 członków

Druga sesja Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego VI kadencji za nami. Głównymi punktami obrad były wybory składów osobowych komisji problemowych Sejmiku oraz wyborów przewodniczących. Przed sesją mowa była o nowych szansach dla organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.

Wsparcie NGO i przedsiębiorców

Przed sesją odbył się briefing prasowy, podczas którego przewodniczący Sejmiku Andrzej Prus i marszałek Andrzej Bętkowski mówili o programie współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi oraz wsparciu dla małych i średnich przedsiębiorstw w regionie.

Na wsparcie organizacji pozarządowych, w 2019 roku Samorząd Województwa przeznaczy ponad 4 miliony złotych. Dofinansowane zostaną zadania obejmujące działania wspierające i aktywizujące osoby niepełnosprawne, starsze, bezdomne, zagrożone wykluczeniem społecznym np. z powodu alkoholizmu, przemocy, narkomanii czy innych problemów społecznych, obszary ochrony i promocji zdrowia, kultury, edukacji i turystyki.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadził szerokie konsultacje społeczne, aby Program był odpowiednio dopasowany do potrzeb i zadań organizacji, które będą je realizować. Ponad 2 miliony 400 tysięcy złotych zostanie przeznaczony na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. Świętokrzyskie jest zagłębiem wielu talentów sportowych. Uważam, że nie możemy tego zaniedbywać. Niezwykle ważna i pożyteczna praca odbywa się również w małych klubach sportowych. Doceniamy te działania. Chcę podkreślić dużą wagę, jaką przywiązujemy do współpracy z organizacjami pozarządowymi. To dla nas ważni partnerzy, razem z nimi chcemy rozwijać nasz region - podkreślał **Andrzej Prus**.

Marszałek Andrzej Bętkowski przybliżył natomiast program wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw w regionie w ramach realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego projektu „Popularyzacja Systemu Innowacji - rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze”. - Ruszamy z nowym pomysłem, który skierowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, a także instytucji otoczenia biznesu. Projekt będzie realizowany przez całą pięcioletnią kadencję Sejmiku. Liczymy, że program będzie dobrym sygnałem do rozwoju i wsparcia naszej świętokrzyskiej gospodarki - podkreślał marszałek **Andrzej Bętkowski**.

Program przewiduje, że ponad 50 milionów złotych w formie voucherów na usługi doradcze i eksperckie trafi do świętokrzyskich firm z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, a także do instytucji otoczenia biznesu na tworzenie kompleksowej usługi doradczej. Przedsiębiorcy będą mogli starać się o vouchery na usługi doradcze o wartości 20 tys. zł, 150 tys. zł,

Briefing prasowy Andrzeja Prusia i Andrzeja Bętkowskiego przed sesją

W przerwie obrad odbyły się posiedzenia komisji problemowych

do nawet 1 mln zł, przy tworzeniu wspólnej marki przez minimum trzy firmy. Również instytucje otoczenia biznesu działające w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu będą mogły ubiegać się o vouchery o wartości 1 mln zł. na profesjonalizację swoich usług oraz rozwój przedsiębiorczości w kluczowych branżach regionu.

Projekt jest wynikiem inicjatywy Catching up regions, realizowanej przez Komisję Europejską, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oraz Urząd Marszałkowski Woj. Świętokrzyskiego. Jednym z jej elementów było badanie przez ekspertów Banku Światowego potrzeb świętokrzyskich przedsiębiorców, które zapewnią im wzrost konkurencyjności. Analiza MŚP wykazała, iż usługi konsultingowe/doradcze wspomagające rozwój MŚP powinny być sprofilowane pod względem branży oraz cech przedsiębiorstwa, ponieważ efektywna usługa to ta dopasowana do indywidualnych potrzeb każdej z firm.

Obrady Sejmiku

Otworzył je przewodniczący Sejmiku, Andrzej Prus. Pierwsza uchwała dotyczyła ustalenia maksymalnej i minimalnej liczby radnych stanowiących skład komisji stałych i doraźnych. Radni ustalili, że komisje problemowe Sejmiku będą liczyły - wzorem poprzednich kadencji, od 7 do 9 członków.

Powołana została Komisja Strategii Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą, której przewodniczącym został **Grzegorz Banaś**. Na czele Komisji Budżetu i Finansów stanęła **Magdalena Zieleni**. Przewodniczącym Komisji Edu-

kacji, Kultury i Sportu została **Agnieszka Buras**. Powstała również Komisja Zdrowia, Polityki Społecznej i Spraw Rodziny z **Waldemarem Wroną** jako przewodniczącym. Komisja Rolnictwa, Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska będzie miała za przewodniczącego **Artura Konarskiego**. Przewodnictwo w Komisji Samorządu Terytorialnego objął **Maciej Gawin**. Na czele Komisji Rewizyjnej stanęła **Agata Binkowska**. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji za przewodniczącego będzie miała **Pawła Krakowiaka**. Komisji Statutowej przewodniczyć będzie **Sławomir Gierada**.

Po przerwie, podczas której zebrały się poszczególne komisje, obrady wznowiono i dokonano wyboru delegatów do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw RP. Zostali nimi **Agnieszka Buras** i **Marek Bogusławski**. Do określania terminu i miejsca wykonywania oraz miejscowości rozpoczęcia i zakończenia podróży służbowej przez Przewodniczącego Sejmiku wskazany przez radnych został wiceprzewodniczący **Mieczysław Gębski**. Przyjęta została uchwała w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2019 r.

- Zawarte w programie priorytety i działania merytoryczne realizowane będą zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Projekt programu poddany został konsultacjom, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz pozytywnie zaopiniowany przez Świętokrzyską Radę Działalności Pożytku Publicznego. Środki finansowe na realizację Pro-

Prezydium Sejmiku podczas obrad Sejmiku

Zarząd Województwa podczas sesji Sejmiku

gramu są zabezpieczone w budżecie województwa na 2019 rok, a także będą pochodziły ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy unijnych - mówiła w tym punkcie **Renata Janik**, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego. Opinię Komisji Zdrowia, Polityki Społecznej i Spraw Rodziny - pozytywną - przedstawił jej przewodniczący, Waldemar Wrona.

Radni przyjęli również uchwałę w sprawie powierzenia przez Województwo Świętokrzyskie Województwu Podkarpackiemu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym, na linii komunikacyjnej Sandomierz - gr. województwa - Rzeszów/Stalowa Wola, na odcinku od Sandomierza do granicy województwa świętokrzyskiego w 2019 r. oraz w sprawie powierzenia przez Województwo Świętokrzyskie Województwu Małopolskiemu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym, na linii komunikacyjnej Sędziszów - Kraków Główny/Skawina, na odcinku od Sędziszowa do granicy województwa.

- Województwo podkarpackie podjęło się organizacji transportu publicznego na tej linii. Na mocy zawartego porozumienia realizowane są dwa połączenia dziennie. Połączenia te będą realizowane przez spółkę Przewozy Regionalne. Wysokość dotacji celowej z budżetu naszego województwa została ustalona na kwotę 53 397 zł. Jeżeli chodzi o linię Sędziszów - Kraków Główny - Skawina to mowa tu o 16 połączeniach codziennych przy dofinan-

sowaniu z budżetu województwa w kwocie 875 tys. złotych. Zadanie to będzie realizowane przez spółkę Koleje Małopolskie - mówił marszałek województwa świętokrzyskiego, Andrzej Bętkowski. Pozytywne opinie Komisji Strategii Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą oraz Komisji Samorządu Terytorialnego przedstawił ich przewodniczący - Grzegorz Banaś i Maciej Gawin.

Radni przyjęli również projekty uchwał dotyczące zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 - 2033 oraz w budżecie województwa na 2018 rok - Większość zmian jest spowodowana korektą terminów realizacji projektów, przede wszystkim zadań drogowych, w tym opracowania dokumentacji na drogach wojewódzkich - mówiła **Maria Fidzińska - Dziurzyńska**, Skarbnik Województwa Świętokrzyskiego. Pozytywne stanowisko Komisji Budżetu i Finansów w sprawie tych uchwał przedstawiła jej przewodnicząca, Magdalena Zieleni.

Kolejnym punktem było rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia miesięcznego dla Marszałka Województwa Świętokrzyskiego - Wysokość wynagrodzenia w tym projekcie ustawy jest taka sama jak wysokość wynagrodzenia poprzedniego marszałka. Łączna jego kwota jest zgodna z wymogami prawa na 2018 rok - mówiła Renata Janik, wicemarszałek województwa świętokrzyskiego. Radni jednogłośnie przyjęli projekt tej uchwały.

Mateusz Cieślcki

KAŻDA DZIEDZINA JEST DECYDUJĄCA

Od 22 listopada organ uchwałodawczy naszego województwa ma nowego przewodniczącego. Jest nim Andrzej Pruś

Działania zmierzające do poprawy wszystkich dziedzin życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego - to według przewodniczącego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Andrzeja Prusia, klucz do rozwoju Regionu. Stawia on przed sobą zadania sprawnego kierowania pracami Sejmiku oraz współpracę ze wszystkimi środowiskami, również w trakcie prac komisji problemowych.

- Jakie cele stawia Pan przed sobą w najbliższych latach?

Andrzej Pruś: Rola przewodniczącego jest ściśle określona przepisami, a głównym zadaniem jest organizowanie pracy niezwykle ważnego organu, jakim jest sejmik województwa. Z ludzkiego punktu widzenia, przewodniczący musi być trochę jak ojciec dla wszystkich radnych - nie wyróżniać nikogo, dbać o równość i poszanowanie praw wszystkich radnych. Naczelnym zadaniem jest to, by ta kadencja przebiegała płynnie i w dobrej współpracy z Marszałkiem Województwa i Zarządem, bo to oni przede wszystkim decydują o skutecznym zarządzaniu regionem. Niezwykle istotne jest bieżące funkcjonowanie Sejmiku. Jest to ogromny mechanizm i teraz, jako przewodniczący, widzę to jeszcze dokładniej. Potrzebna jest sprawna praca nie tylko wewnątrz Kancelarii Sejmiku, ale również kooperacja ze wszystkimi departamentami Urzędu Marszałkowskiego i instytucjami, dla których Województwo jest organem założycielskim. To mnóstwo zadań i obowiązków, w których człowiek będzie niezastąpiony. Myślę, że dobre praktyki w tych działaniach będą

kontynuowane, mamy doświadczoną Kancelarię, która zapewne w tym pomoże. Praca wtedy jest efektywna, gdy przychodzi naturalnie i do tego będziemy dążyć.

- Przewodniczący to również swego rodzaju moderator dyskusji na forum Sejmiku Województwa. Czy to będzie trudne wyzwanie?

A.P.: Niektórzy mówią, że politycy nic tylko się kłócą, ale dla mnie spór czy raczej dyskusja są w działalności publicznej naturalne i tylko w takim starciu poglądów daje się wypracować optymalne rozwiązania. I widzieliśmy to na przykładzie poprzedniej kadencji Sejmiku. Na tym polega funkcjonowanie tego organu i będę robił wszystko, byśmy tych reguł zdrowej dyskusji się trzymali i nie ignorowali żadnego głosu.

- Czy jako przewodniczący, będzie pan chciał wzmocnić rolę komisji problemowych Sejmiku?

A.P.: Nie bez przyczyny już na drugiej sesji została powołana komisja statutowa, gdyż zmiany w tym bardzo ważnym dla województwa dokumencie narzucają nowe przepisy. Po doświadczeniach poprzedniej kadencji, dziś jako przewodniczący widzę szczególną rolę dla Komisji Strategii Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego to bardzo ważny dokument, wymagający stałej aktualizacji. Niebędne jest także rozliczanie się przed Sejmikiem z jej wykonania. Dotychczas nie była zwracana na tę kwestię dostateczna uwaga. Dziś mamy nowe wyzwania, które wyma-

gają bardzo ścisłej współpracy tej komisji z pozostałymi, gdyż strategia rozwoju dotyczy wielu dziedzin życia mieszkańców i nie da się wszystkich tych spraw ograniczyć do działania jednej komisji. Z pewnością bardzo często będą odbywać się łączone posiedzenia dwóch czy nawet trzech komisji, również z udziałem przedstawicieli władzy wykonawczej czyli Marszałka i członków Zarządu. Sejmik w to wszystko - jako organ stawiący - będzie bardzo mocno zaangażowany. Chcemy rozmawiać ze środowiskiem nauki, przedsiębiorcami, samorządowcami. Widzę płaszczyznę do takiej dyskusji właśnie podczas posiedzeń komisji. Tylko w szerokim gronie doradczym będziemy w stanie wypracować najlepsze rozwiązania dotyczące Strategii Rozwoju Województwa. Nawet najlepsi radni nie będą znali się na wszystkim, dlatego musimy słuchać głosu ludzi spoza Sejmiku.

- Praca nad strategią to również przygotowania do nowej perspektywy unijnej. Jak ważne będą negocjacje z Komisją Europejską dla przyszłości województwa?

A.P.: Będą niezwykle istotne i dlatego już musimy się do nich przygotowywać. Trzeba umiejętnie działać przy ustalaniu programu operacyjnego województwa by umieć postawić na swoim. Jest wiele przykładów z Polski, że to się udaje, również z naszego województwa, zwłaszcza gdy w ostatnich miesiącach można było negocjować istniejące ustalenia przesuwając środki z programów niecieszących się popularnością na te obszary, które dla

mieszkańców były ważne. Wiem, że plany są bardzo daleko idące i wymagają dobrej współpracy nie tylko Zarządu Województwa z Sejmikiem, ale również z samorządami niższych szczebli. Ten głos idący od dołu może być w tym wszystkim najważniejszy. Ludzie w gminach i powiatach wiedzą najlepiej, jakie są ich potrzeby i tego głosu nie wolno zbagatelizować. Na tych argumentach również będzie opierała się strategia negocjacyjna z Komisją Europejską.

- W tym celu postawił pan przed sobą bardzo ambitne zadanie odwiedzenia 102 świętokrzyskich gmin oraz 13 powiatów i zebrania postulatów ich mieszkańców.

A.P.: Tak i odbyłem już pierwsze wizyty uczestnicząc w sesjach rad gmin. O pomoc w tym dużym wyzwaniu poprosiłem również moich kolegów wiceprzewodniczących, tak abyśmy sprawnie zebrali te opinie. Mamy już sygnały, po tych spotkaniach, dotyczące choćby rozwoju sieci wodociągowej. Są to rzeczy przyziemne, ale bardzo ważne dla mieszkańców. Będziemy również pracować nad rozwojem społeczności lokalnych poprzez umiejętne wykorzystanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Głosy z gmin i powiatów wpływają nieustannie. Chcemy tak rozmawiać, by środki unijne, mające pobudzać rozwój regionu, były wykorzystywane racjonalnie, z myślą o potrzebach mieszkańców i całego województwa.

- Które dziedziny są według pana najważniejsze dla rozwoju Świętokrzyskiego?

A.P.: Nie chcę wyróżniać dziedzin, które są decydujące, ponieważ jednocześnie rozwój we wszystkich obszarach daje pożądany efekt. Istotne jest zatem dbanie zarówno o infrastrukturę, edukację, służbę zdrowia, jak i o kwestie opieki społecznej, czy te związane z mieszkalnictwem. Cóż z tego, że będą powstać nowe miejsca pracy, jeżeli pracownicy nie będą mieli gdzie mieszkać. Wszystkie dziedziny są ważne i zaniebanie chociażby jednej z nich sprawia, że cały system źle funkcjonuje. Budowa dróg i kolei to nie wszystko dla rozwoju gospodarczego. Do niedawna przykładem tego było Skarżysko - Kamienna, które mimo że jest świetnie skomunikowane, ma największe bezrobocie w województwie. Zatem, aby następował rozwój musi istnieć odpowiednia infrastruktura, ale nie można zapominać o rozwoju społecznym. Dużym wyzwaniem dla nas wszystkich jest otoczenie odpowiednią opieką osób starszych. Wiemy, że potrzeb w tej materii jest wiele, zarówno w zakresie opieki medycznej, jak i aktywizacji społecznej. Musimy mieć świadomość, że zakończenie pracy zawodowej może być początkiem rozwoju na wielu innych polach, dlatego tak ważna jest skutecznie prowadzona polityka senioralna. Możemy zresztą obserwować w naszym województwie dynamicznie działające uniwersytety trzeciego wieku i ten kierunek wydaje się bardzo dobry. Dużym wsparciem w przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu osób starszych oraz włączeniu seniorów w życie społeczne jest działalność Woje-

wódzkiej Społecznej Rady Seniorów. Nie możemy zapominać również o głosie młodych mieszkańców naszego Regionu. Tutaj upatruję ogromnej szansy we współpracy z powołanym w niedawno Młodzieżowym Sejmikiem Województwa Świętokrzyskiego. Projektując pewne rozwiązania musimy być otwarci na opinie i podpowiedzi ze strony młodzieży. Mam świadomość, że wielkim zadaniem jest zatrzymać młodych w naszym województwie. Żeby to było możliwe trzeba współdziałać, pytać, wspólnie szukać odpowiedzi na wiele trudnych pytań. Duży nacisk trzeba postawić również na szkolnictwo zawodowe, bo w latach 90-tych zapomniano o kształceniu fachowców. Wszyscy chcieli, aby ich dzieci skończyły studia i w konsekwencji dziś brakuje specjalistów w wielu dziedzinach. Tam, gdzie tworzone są teraz szkoły zawodowe i technika, przedsiębiorcy przychodzą chętniej, bo wiedzą, że będą mieli dobrych i wykwalifikowanych pracowników, których nie trzeba będzie długo przyuczać. Niektórzy tworzą już klasy patronackie, do których podczas naborów chętnych jest 30 osób na jedno miejsce, a ich absolwenci mają pewne zatrudnienie. Pomoc mogą również specjalne strefy ekonomiczne, tak jak stało się to w Starachowicach. Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu nowych inwestycji o wiele łatwiej będzie o wsparcie dla przedsiębiorstw, zwłaszcza dla małych i średnich. Likwidacja długotrwałej procedury zmiany granic specjalnych stref ekonomicznych oraz możliwość uzyskania zwolnienia podatkowego po spełnieniu określonych kryteriów nie tylko na wyznaczonym terenie strefy, ale w każdym mieście i gminie to ogromna szansa na zdynamizowanie gospodarcze naszego Regionu. Upatruję tutaj dużej roli Samorządu Województwa. Musimy działać tak, by inwestorzy chcieli sami tu przychodzić. Właściciele firm muszą wiedzieć, że mają w nas sojusznika. Zwróciłem uwagę tylko na kilka istotnych wyzwań, jakie stoją przed Sejmikiem Województwa Świętokrzyskiego i całym Samorządem Województwa w rozpoczynającej się kadencji. Przed nami 5 lat ciężkiej, ale jak sądzę satysfakcjonującej pracy. Jestem przekonany, że dołożymy wszelkich starań, by efekty naszych działań przełożyły się na zauważalny rozwój społeczno-gospodarczy Województwa Świętokrzyskiego.

Mateusz Cieśliski

Andrzej Pruś kandydował z Okręgu Wyborczego nr 2 obejmującego powiaty konecki, skarżyski, starachowicki. Radny Województwa Świętokrzyskiego V kadencji, w latach 2014 - 2018 wiceprzewodniczący Sejmiku. Urodził się 20 marca 1967 roku w Iłży. Mieszka w Starachowicach. Studiował na Wydziale Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach. Sekretarz świętokrzyskiej organizacji Prawa i Sprawiedliwości.

Andrzej Pruś: Przewodniczący musi być dla radnych trochę jak ojciec - traktować równo i sprawiedliwie.

- Jedną z najważniejszych kwestii są sprawy kadrowe związane z zatrudnieniem tak zwanego personelu białego, lekarzy i pielęgniarek. Placówki bardzo mocno odczuwają te braki - mówi Marek Bogusławski.

Rozwijać medycynę na kieleckiej uczelni

Rozmowa z Markiem Bogusławskim, członkiem Zarządu Województwa, nadzorującym obszar opieki zdrowotnej

Braki kadr medycznych to obecnie jeden z największych problemów w systemie ochrony zdrowia, nie tylko w województwie świętokrzyskim. Ministerstwo Zdrowia zapowiada zwiększenie kształcenia w tym zakresie, więc tworzenie warunków do dalszego rozwoju medycyny na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego jest priorytetem - mówi Marek Bogusławski, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, lekarz z wieloletnią praktyką.

- Zgodnie z uchwałą podjętą na początku grudnia przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w sprawie podziału zadań, kompetencji i odpowiedzialności pomiędzy członkami Zarządu, ma Pan w swoim obszarze nadzoru sprawy dotyczące opieki zdrowotnej...

- Tak, jest to między innymi nadzór nad placówkami ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa świętokrzyskiego. Są wśród nich specjalistyczne szpitale wojewódzkie, jak Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, działające w jego ramach Świętokrzyskie Centrum Pediatrii, Świętokrzyskie Centrum Onkologii,

szpital specjalistyczny w Czerwonej Górze czy Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, ale też Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego. To duże jednostki, na wielu oddziałach świadczące usługi na wysokim poziomie referencyjnym, zatrudniające wykwalifikowaną kadrę medyczną, nowoczesnie wyposażone, w wysokim stopniu zabezpieczające potrzeby lecznicze świętokrzyskich pacjentów. Oczywiście wiadomo, że placówki te borykają się także z różnymi problemami, więc wyzwani w tym obszarze na pewno nie będzie brakować, ale sprawy ochrony zdrowia, jako lekarzowi z wieloletnią praktyką, w naturalny sposób są mi bliskie i dobrze znane.

- Jakie, Pana zdaniem, są największe wyzwania w obszarze ochrony zdrowia na szczeblu wojewódzkim?

- Problemy placówek medycznych podległych marszałkowi województwa świętokrzyskiego to problemy dotyczące nie tylko naszego regionu, ale całego kraju. Należałoby je rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Jedną z najważniejszych kwestii są sprawy kadrowe związane z zatrud-

nieniem tzw. personelu białego, lekarzy i pielęgniarek. Placówki bardzo mocno odczuwają te braki. Wykwalifikowanego personelu jest po prostu za mało, tworzą się luki pokoleniowe w zakresie poszczególnych specjalności lekarzy, ale też zawodu pielęgniarskiego. Druga sprawa to kwestia kondycji finansowej poszczególnych szpitali i innych jednostek ochrony zdrowia. Pod tym względem, mówiąc najogólniej, sytuacja kształtuje się u nas bardzo różnie. Kolejną ważną sprawą są inwestycje w placówkach i szpitalach. W tym zakresie trzeba mieć szczególnie na uwadze Uzdrawisko Busko-Zdrój, nasze „oczko w głowie”. Drażliwą sprawą jest też kwestia wysokości zarobków w służbie zdrowia. Ten problem, nakładając się na wspomniane braki kadrowe, może skutkować przepływami pracowniczymi w poszczególnych grupach zawodowych z jednych szpitali do drugich. Takie zjawisko ma miejsce - jedne placówki na tym korzystają, a w innych niestety negatywne skutki nasilają się. Jednym słowem, jest się czym zajmować i nad czym myśleć, szukając rozwiązań dla tych problemów. Mam nadzieję, że nie zostaniemy z tym

wszystkim sami, jako samorząd województwa, tylko będą to problemy rozwiązywane wspólnie ze stroną rządową - z Ministerstwem Zdrowia, z Ministerstwem Finansów i innymi instytucjami centralnymi, które są odpowiedzialne za funkcjonowanie ochrony zdrowia w naszym kraju, tym bardziej, że nie są to problemy lokalne, ale wspólne dla wszystkich województw. Potrzeba tutaj rozwiązań systemowych.

- Zatrzymajmy się na chwilę przy problemie braku kadr medycznych, który jak wiemy, narastał przez wiele lat. Od niedawna mamy już w Kielcach medycynę. Czy z poziomu samorządu jesteście w stanie wspierać jej rozwój?

- Bardzo pozytywną informacją jest przede wszystkim to, że Ministerstwo Zdrowia podjęło kroki, które mają spowodować, że stopniowo będzie zwiększać się kształcenie lekarzy do założonego wskaźnika wzrostu o pięćdziesiąt procent. To bardzo dużo, ale ponieważ cykl kształcenia lekarza to minimum sześć lat, przyjdzie nam jeszcze poczekać, zanim zacznemy odczuwać, że tej kadry lekarskiej jest więcej. Na szczeblu województwa na pewno będziemy się starać, by niektóre oddziały naszych szpitali przekształcać w oddziały uniwersyteckie.

Po pierwsze podnosi to prestiż, ale, co ważniejsze, istnienie oddziałów uniwersyteckich warunkuje rozwój szkolnictwa medycznego, kształcenia lekarzy, ale także przecież i innych specjalistów, którzy zajmują się diagnostyką, leczeniem i rehabilitacją. Na pewno istnienie oddziałów uniwersyteckich byłoby również korzystne pod względem finansowym. To wiązałoby się bowiem ze zmianą nadzoru właścicielskiego. Ministerstwo Zdrowia, nadzorując pracę tych szpitali, współuczestniczyłoby w ich finansowaniu, więc samorząd województwa świętokrzyskiego mógłby ograniczyć finansowanie tych placówek ze swojego budżetu. Duży potencjał pod względem rozwoju w tym kierunku ma Wojewódzki Szpital Zespolony, jako największy i najbardziej wyspecjalizowany, aczkolwiek z drugiej strony jest to „molołoch”, mający niestety największe zadłużenie, więc mamy nad czym myśleć w tym zakresie, poszukując rozwiązań. Wracając do kwestii istniejących braków kadry medycznej, na pewno musimy bardzo mocno wspierać rozwój medycyny na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego. W kontekście wspomnianych zapowiedzi Ministerstwa Zdrowia co do planów zwiększenia liczby studentów medycyny jest rzeczą oczywistą, że uczelnie też muszą się pod tym względem rozwijać, zwiększać efektywność kształcenia. Mam nadzieję, że kielecka medycyna będzie się rozrastać i ewoluować, aby uczyć się tutaj młodzi ludzie zasilali w przyszłości swoim potencjałem placówki ochrony zdrowia na terenie województwa świętokrzyskiego.

Redakcja

W następnym wydaniu „Naszego Regionu” będziemy prezentować rozmowy z członkami Zarządu Województwa Świętokrzyskiego odpowiedzialnymi za kolejne obszary zadań spoczywających na samorządzie wojewódzkim.

Co, gdzie, kiedy?

Warsztaty świąteczne w Muzeum Narodowym w Kielcach

O obyczajach bożonarodzeniowych w tradycji polskiej będzie można posłuchać **22 grudnia** w Dawnym Pałacu Biskupów Krakowskich. Podczas zajęć dzieci dowiedzą się, dlaczego na wigilijny stół podaje się 12 potraw oraz skąd wziął się zwyczaj kolędowania. Na zakończenie każdy wykona świąteczny stroik z bibuły.

Świętokrzyska pasterka w Ossolinie

24 grudnia o godz. 22.30 w XVII-wiecznej Kaplicy Betlejemskiej w Ossolinie rozpocznie się jedna z najoryginalniejszych polskich pasterek. Na zakończenie mszy świętej, jak co roku, w niebo wystrzelą fajerwerki dla uczczenia faktu przyścia na świat Zbawiciela. Podkładem muzycznym pokazu będzie piosenka „Święta noc” nagrana przed dwoma laty przez gwiazdę country Cezarego Makiewicza i dzieci ze Szkoły Podstawowej w Ossolinie.

Sandomierska Kolęda

Sandomierskie Centrum Kultury zaprasza **29 grudnia** (Dom Katolicki, godz. 17.00) i **6 stycznia** (Port Kultury, godz. 17.00) na koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu Sandomierskiej Orkiestry Dętej.

Oblicza Niepodległej w bibliotece pedagogicznej

Do **31 grudnia** w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Kielcach można oglądać wystawę scanów fotografii pt. „Oblicza Niepodległej Polski 1918-1939”. Zdjęcia oparte tekstem przybliżą zwiedzającym m.in. osiągnięcia gospodarcze, techniczne, rozwój komunikacji, szkolnictwa, nauki, kultury, sportu, a także życie codzienne Polaków w pracy i podczas wypoczynku.

Spektakl „Szalone nożyczki” w Teatrze Żeromskiego w Kielcach

Kto zamordował złośliwą pianistkę mieszkającą nad salonem fryzjerskim? Podejrzani są wszyscy - mistrz nożyczek Antoni Wzięty oraz jego klienci, a sprawcę, po przeprowadzeniu własnego śledztwa, co wieczór wskazują widzowie. Od **29 do 31 grudnia** w Teatrze Stefana Żeromskiego w Kielcach będzie okazja obejrzeć spektakl „Szalone nożyczki” w reżyserii Jerzego Bończaka.

Koncert Kolęd i Pastorałek

6 stycznia o godz. 18.00 w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach rozpocznie się koncert najpiękniejszych polskich kolęd i pastorałek pt. „Gwiazdo, świeć, kolędo leć”. Na scenie zaprezentuje się Alicja Majewska, Olga Bończyk, Łukasz Zagrobelny i Włodzimierz Korcz. Poza tradycyjnymi, znanymi wszystkim utworami w programie zabrzmią przebojowe kompozycje Włodzimierza Korcza z tekstami m.in. Wojciecha Młynarskiego. A.K.

Pomaganie ma we krwi

Pełnoletność dla większości młodych ludzi kojarzy się z wieloma przywilejami. W przypadku Leszka Wnętrzaka był to początek jego misji. Pierwszy raz oddał krew w szkole średniej, mając ukończone 18 lat

Na co dzień promuje kulturę fizyczną i świętokrzyską turystykę, pracując w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach. Po pracy angażuje się w organizację lokalnych projektów sportowych i kulturalnych. Pozytywna energia nakręca go do robienia rzeczy wielkich. Leszek Wnętrzak ratuje życie. Od 25 lat honorowo oddaje krew.

Nie od dziś wiadomo, że niesienie pomocy innym jest nieodłącznym aspektem życia wielu ludzi. Co rusz organizowane są różnego rodzaju akcje, które pozwalają, choć w małym stopniu, pomóc potrzebującym. Są też formy, z których możemy korzystać regularnie. Jedną z nich jest oddawanie krwi. - Większość osób dowiaduje się o krwiodawstwie dopiero, gdy dochodzi do jakiejś tragedii czy choroby, gdy krwi potrzebuje ktoś bliski, z rodziny, przyjaciół. Ja dzięki Bogu nigdy nie znalazłem się w takiej sytuacji. Dość wcześnie uświadomiłem sobie, jak ważną jest krew i że nic nie jest w stanie jej zastąpić. Uznałem, że skoro zdrowie mi pozwala, będę to robił - mówi **Leszek Wnętrzak**, który od 25 lat honorowo oddaje krew w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach.

Przepustka do dobroczynności

Pełnoletność młodym ludziom kojarzy się z wieloma przywilejami. W przypadku Leszka Wnętrzaka był to początek jego misji. Pierwszy raz oddał krew w szkole średniej, mając ukończone 18 lat. - Po odebraniu dowodu od razu przyjechałem do Centrum Krwiodawstwa. To był wyczekiwany moment. Krew oddawać chciałem już wcześniej, ale bez tego dokumentu nie było to możliwe. Nie pamiętam dokładnie, kiedy podjąłem taką decyzję. Po prostu wiedziałem, że chcę i będę to robić - zaznacza. - Zawsze miałem wewnętrzną potrzebę pomagania innym. Wówczas uznałem, że pomoc w takiej formie będzie najlepsza. Dawcą jest od ćwierć wieku, krew oddawał już 60

razy, co w sumie daje około 25 litrów. Zawsze była to pełna krew. Leszek jest stałym dawcą. - Nie uważam tego za coś wielkiego, wyjątkowego. Takich osób jest wiele. Oddaję krew, bo ona ratuje ludzkie życie. Nigdy nie wiadomo, kiedy sam będę jej potrzebował. W ten sposób wykupuję polisę, na którą regularnie odprowadzam składki. Mając nadzieję, że nigdy z niej nie skorzystam.

Oddawanie krwi jest istotne dla zdrowia i życia wielu pacjentów. Niestety nie zawsze o tym pamiętamy. - Do tej świadomości się dochodzi. Najszybciej w przypadku, kiedy dotyczy to bliskiej osoby - podkreśla. Krwiodawstwo jest ściśle związane z medycyną, która stale rozwija się, dając nowe możliwości, ale stwarza także wiele potrzeb. - Krwi prawie zawsze brakuje. Nawet jeśli w pomoc choremu angażuje się rodzina, to jest to zazwyczaj jedna lub kilka osób i najczęściej krwi nie starcza. Tak było w przypadku mojego sąsiada, który we wrześniu uległ poważnemu wypadkowi. Jego stan był krytyczny. Krew dla niego oddało bardzo wiele osób. Akcja spotkała się z dużym odzewem mieszkańców gminy Bodzentyn i to również dzięki nim wraca dzisiaj do zdrowia.

Decyzja o honorowym oddaniu krwi to początek drogi do zyskania satysfakcji, wypływającej ze świadomości, że być może ona uratuje życie. - Po każdym oddaniu krwi, i to jest nie tylko moje odczucie, człowiek czuje się lepiej. Nie lepiej fizycznie, bo pewne osłabienie jest naturalne, ale świadomość, że robisz coś dobrego, jest bardzo budująca - mówi. - Do oddawania krwi namówiłem też kilku znajomych. Razem przyjeżdżaliśmy do Stacji Krwiodawstwa w Kielcach. Jako wieloletni dawca i stały bywalec tego miejsca mogę zapewnić, że panuje w nim bardzo przyjazna atmosfera, pracują tam wspaniali ludzie. To również sprawia, że wracamy tam z przyjemnością - zaznacza.

Nie dla bonusów

W Polsce krwiodawstwo jest dobrowolne i bezpłatne. - Po każdym od-

Leszek jest dawcą od ćwierć wieku, krew oddawał już 60 razy, co daje około 25 litrów.

daniu krwi dawca otrzymuje kilka czekolad. Do bonusów należy także zwrot kosztów dojazdu do RCKiK, dzień wolny od pracy, „krew karta” z oznaczeniem grupy krwi czy możliwość skorzystania z niewielkiej ulgi podatkowej - wylicza Leszek Wnętrzak. Zasłużony Honorowy Dawca Krwi może dodatkowo liczyć na zniżki przy zakupie leków, ułatwione korzystanie z dostępu do opieki zdrowotnej, a także na bezpłatne przejazdy komunikacją miejską w niektórych miastach. - Większość z nas oddaje krew kierując się wewnętrzną potrzebą niesienia pomocy innym. I prawda jest taka, że rzadko kiedy korzystamy z przysługujących uprawnień. Dużym plusem jest fakt, że każdy krwiodawca przechodzi regularne, bezpłatne badania lekarskie. Osobiście znam kilka osób, które dzięki tym badaniom dowiedziały się, że coś im dolega i uniknęły komplikacji. Wielu dawców rejestruje się także w banku szpiku kostnego. Sam w bazie Fundacji DKMS Polska jestem od 15 lat. Dla Zasłużonych Honorowych Dawców Krwi są też odznaki: brązowa, srebrna i złota. - Można

je otrzymać po oddaniu odpowiedniej ilości krwi. Odznaki są dobrą formą mobilizacji i dopingują niektórych do regularnego oddawania krwi. Nie chodzi tu o chwalenie się, ale przede wszystkim o to, aby motywować innych do dzielenia się swoją krwią, której, jak dobrze wiemy, nie da się wyprodukować.

W naszym kraju największą część populacji posiada grupę krwi A oraz O, grupę B ma mniej osób, a najmniej posiada grupę AB. - Dla osób o rzadko występującej grupie krwi trudniej jest zabezpieczyć wystarczające rezerwy. Nie oznacza to, że osoby z często występującą grupą krwi mają tej krwi wystarczająco dużo w bankach. Wręcz przeciwnie, im częściej występuje dana grupa krwi, tym więcej jej potrzeba - podkreśla.

Świętokrzyscy Krewniacy

Jedna jednostka krwi, czyli ilość pobrana od dawcy podczas jednej donacji to zaledwie 450 ml. Przy czym do operacji serca potrzeba aż 6 jednostek krwi, a do przeszczepu wątroby nawet 20. Najwięcej krwi potrzebują ofiary wypadków drogowych, nawet 50 jednostek. - Każdego dnia lekarze wykonują tysiące operacji oraz zabiegów, podczas których wykorzystują krew oraz jej składniki - podkreśla Leszek Wnętrzak. - Zdarza się, że potrzeba jest pilna. Kiedyś po przyjeździe do pracy dostałem telefon z pytaniem, czy mógłbym oddać krew. Dzięki temu, że w naszym urzędzie panuje sprzyjająca atmosfera dla tego typu działań, mogłem odpowiedzieć na tą prośbę. Zgodziłem się bez wahania, mój szef również. Nie był to odosobniony przypadek - dodaje.

Od 11 lat w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach z inicjatywy Leszka Wnętrzaka odbywają się cykliczne akcje krwiodawstwa na rzecz dzieci przebywających w świętokrzyskich szpitalach. - Zaczęło się to dość przypadkowo. Wówczas zaangażowałem się w organizację finału Wielkiej Orkiestry Świątecz-

nej Pomocy. To właśnie przy tej okazji pojawił się temat promocji krwiodawstwa. Uznałem, że warto zachęcać do tego innych, chociażby koleżanki i kolegów z pracy - opowiada. - W ten sposób w 2007 roku po raz pierwszy oddaliśmy krew w Urzędzie Marszałkowskim w sposób zorganizowany. Z czasem idea przyjęła się na tyle, że akcje „Samorządowcy Dzieciom” i „Krewniacy Mikołaja” na stałe wpisały się w kalendarz działań urzędu. Wśród pracowników powstał też nieformalny Klub Honorowych Dawców Krwi. - Do akcji zapraszamy wszystkich, przy czym na apel odpowiada od 20 do 50 osób. Wśród nich jest stałe grono, na które praktycznie zawsze możemy liczyć - podkreśla Leszek Wnętrzak, który od początku koordynuje akcje. - W ciągu tych kilkunastu lat był jeden raz, kiedy ze względu na wystarczające rezerwy w banku krwi zrezygnowaliśmy z akcji na Mikołajki, za to zrobiliśmy dodatkową w Walentynki. Co ważne kilka osób, które z oddawaniem krwi miało pierwszy kontakt właśnie w naszym urzędzie, zostało dawcami stałymi, a tacy są najcenniejsi - dodaje.

W rejestrze Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach zapisanych jest około 17,5 tysiąca krwiodawców. Co daje średnią krajową. Według statystyk, średnio 1 na 10 osób leczonych w szpitalu potrzebuje krwi. Natomiast w Polsce jedynie 1,7% ludzi oddaje honorowo krew. - Dziś praktycznie na każdym kroku spotykamy się z różnymi formami dobroczynności, a właściwie z zachętami do jej czynienia. Na billboardach, w telewizyjnych reklamach, w gazetach, na Facebooku. - Kiedy moja dziewięcioletnia córka powiedziała mi - „Tato, ty oddajesz krew, a ja oddam włosy dla chorych dzieci”, zrozumiałem, że to co robię, jest naprawdę ważne i potrzebne. To, czym dzielimy się z innymi, zależy od tego, ile posiadamy. Ważne, aby dzielić się na miarę swoich możliwości.

Monika Warelis

Akcje „Samorządowcy Dzieciom” i „Krewniacy Mikołaja” wpisały się w kalendarz wydarzeń Urzędu Marszałkowskiego.

Święta Bożego Narodzenia to nie tylko rodzinne spotkania przy suto zastawionych stołach, ale przede wszystkim czas radości, refleksji, miłości i składanych z głębi serca życzeń. To także zapach choinki i puste miejsca przy stole dla zbląkanego wędrowca. Jak ten szczególnie, świąteczny czas spędzą świętokrzyscy samorządowcy?

Andrzej Prus, przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego zdradza, że jest człowiekiem bardzo rodzinnym i Święta Bożego Narodzenia mają dla niego przede wszystkim taki charakter.

- Czasem ubolewam nad tym, że nie mogę doprowadzić do tego, by Wigilia była taką, jaką pamiętam z dzieciństwa, kiedy wszyscy wybieraliśmy się do babci, do pełnego domu ludzi - wspomina przewodniczący Sejmiku. - Czasy się jednak zmieniają, tempo życia jest szybsze i mieszkamy dalej od siebie. Nadal zdarza nam się jednak spędzać święta w dużym, rodzinnym gronie w cudownej atmosferze. Jeżeli chodzi o same przygotowania świąteczne, szczególnie te kulinarne, to mimo że na co dzień „wtrącam” się do spraw kulinarnych i przygotowuję chwalone potrawy, przed świętami zostawiam tę kwestię żonie. Razem z synem dbamy o ostatnie porządki w domu, ubieramy choinkę, stroimy dom i zajmujemy się świątecznymi prezentami. Nigdy nie zapominam również o wspaniałej tradycji wysłania kartek świątecznych. Według mnie to piękny zwyczaj, który powinniśmy kultywować i apeluję dziś o to do wszystkich. W dobie SMS-ów, otrzymanie kartki to wyjątkowy moment.

Marszałek województwa świętokrzyskiego **Andrzej Bętkowski** święta spędzi razem z najbliższymi, w tym roku cała rodzina zgrupowała się pod Warszawą, w domu u Przemka i Marty Bętkowskich, czyli najstarszego syna i synowej marszałka. - Ja z drugim synem - Bartoszem dojeżdżamy ze Skarżyska, a moja córka Ania dotrze z Krakowa, gdzie mieszka - mówi Andrzej Bętkowski.

W Nasielsku czekają na dziadka wnuki - trzyletni Jan i dwumiesięczny Adaś, który urodził się 21 października tego roku, dokładnie w dniu wyborów samorządowych. A dziadek już szykuje prezenty: - Dla Adasia pewnie tylko uśmiech dziadka, bo to jeszcze maluszek. Za to dla Janka zapewne jakieś samochody, bo choć ma ich całą kolekcję, bardzo cieszy się z każdego kolejnego. Mam też dla niego bombkę w kształcie samochodu, która - mam nadzieję - też mu się spodoba.

Ze Skarżyska pojedą też wiktuały na świąteczny stół, w tym przygotowany własnoręcznie przez Andrzeja Bętkowskiego smażony karp. - To moje ulubione wigilijne danie, bardzo lubiane również przez dzieci. Już zostałem zobowiązany do przywiezienia większych zapasów tego karpia - mówi. - Rybę przygotowuję w tradycyjny sposób - dzielę na dzwonka, namaczam w mleku na 24 godziny, później przypiram vegetą, obtaczam w panierce i smażę. Choć wiem, że różne są opinie i upodobania jeśli chodzi o karpie, to u nas na Wigilię obowiązkowo musi być.

Marszałek nie ma za to rozterek, gdy chodzi o wybór wigilijnej zupy -

CZAS SPOTKAŃ RELIGIJNEJ REFLEKSJI, RADOŚCI I MIŁOŚCI...

Pomimo dużych zmian zachodzących we współczesnym świecie, nadal pragniemy spędzać Święta tradycyjnie, ważny jest dla nas ich religijny wymiar. Zwracamy się ku narodzonemu Dzieciątku, cieszymy się z przyjścia Pana, sięgamy po to, co porusza duszę

Dla świętokrzyskich samorządowców ważna jest tradycja. Święta Bożego Narodzenia spędzą z najbliższymi.

grzybowa czy barszcz z uszkami. Nie należy do zwolenników jednej czy drugiej opcji. - Co prawda synowa robi czerwony barszcz, ale w mojej rodzinie takiej tradycji nie było. Za to z rozrzewnieniem wspominam racuchy, które robiła babcia Franca. Z kolei u teściowej spod Krakowa do gustu przypadła mi fasola jaś jedzona z kompotem z suszu - wspomina.

- Sam ceremoniał wieczery wigilijnej będzie taki, jak co roku: najpierw czytany fragment ewangelii o narodzeniu, później modlitwa, wspomnienie tych, których nie ma już wśród nas, przełamanie się opłatkiem i życzenia - mówi. - Później będziemy śpiewać kolędy, a najmłodsza córka - jak co roku - pewnie będzie mnie upominać, żebym śpiewał ciszej - śmieje się Andrzej Bętkowski.

W rodzinie **Renaty Janik**, wice-marszałek województwa świętokrzyskiego Święta Bożego Narodzenia spędza się tak jak w większości polskich rodzin, czyli w gronie najbliższych.

- Niestety, z roku na rok tych osób zasiadających przy wigilijnym stole jest coraz mniej, nie ma już przy nim moich rodziców. Z jednej strony jest to więc radosny dzień, kiedy cieszymy się, przeżywając go w wymiarze religijnym - opowiada. -

Z drugiej strony każdego roku, mimo upływu czasu od śmierci rodziców, pojawia się zawsze refleksja, że jednak brakuje tych osób przy stole.

W pewnym momencie życia człowiek uświadamia sobie, jak cenny jest czas spędzany z rodziną, więc trzeba wykorzystywać każdą chwilę. Przyjeżdża córka, ukochany wnucio... W jednym roku Wigilia jest u mnie w domu, w kolejnym - u mojej siostry, więc możemy się wszyscy nacieszyć sobą w najbliższym gronie. Święta to dla mnie wyjątkowy czas. Do tej pory, mimo piastowania różnych stanowisk i funkcji, zawsze znajdowałam czas, by przygotować osobiście świąteczne potrawy. Nie wiem, jak będzie w tym roku, mam nadzieję, że również podołam, bo lubię być w święta czy w weekendy prawdziwą polską gospodynią. Jeżeli chodzi o przygotowanie potraw na wigilijny stół, zawsze dzielimy się z siostrą. Ja robię tradycyjną kapustę z grochem i grzybami, która jest moją ulubioną świąteczną potrawą. Poza tym przygotowuję rybę po grecku, karpia, sałatki, śledzie, a resztę robi siostra Anna, która jest szczególnie specjalistką od pierogów.

Święta Bożego Narodzenia u **Marka Bogusławskiego**, członka

Zarządu Województwa Świętokrzyskiego zawsze przebiegają bardzo tradycyjnie, w rodzinnej atmosferze.

- Mam sporą rodzinę, więc spędzam ten czas z dziećmi, wnuczkami, zwykle przyjeżdża również rodzina ze strony żony - zdradza członek Zarządu Województwa. - Nie zawsze zbieramy się w tym samym miejscu, różnie to bywa w różnych latach - raz pod Jędrzejowem, tam gdzie mieszkam, innym razem w Kielcach, ale nie to jest najważniejsze. Dla mnie sensem świąt jest to, że jesteśmy razem w tym wyjątkowym czasie - jako wielopokoleniowa duża rodzina. Wartości rodzinne są dla mnie bardzo ważne na co dzień, a święta są okazją, by je pielęgnować. Ten czas jest więc czasem miłości, radości, życzliwości i tego właśnie chciałbym wszystkim życzyć.

Jeśli chodzi o przygotowywanie się do przeżycia wyjątkowego czasu świąt, muszę przyznać, że w moim przypadku koncentruje się ono głównie na wymiarze duchowym, mentalnym. W nawale obowiązków zawodowych trudno mi znaleźć czas na osobiste zaangażowanie się w przygotowania kulinarne czy przedświąteczne porządki. Nie znaczy to oczywiście, że nie przywiązuje wagi do całej tradycyjnej otoczki świąt, wręcz przeciw-

nie. Bardzo lubię tradycyjne świąteczne potrawy. Moją ulubioną jest zdecydowanie wigilijny karp, tym bardziej, że w okolicy Jędrzejowa, gdzie mieszkam, są wspaniałe stawy rybne. Przepyszny karp pochodzi na przykład z gospodarstwa rybackiego w miejscowości Chorzewa. Smakuje zawsze wyśmienicie, a najlepiej właśnie w Wigilię.

Mariusz Gosek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego również Święta Bożego Narodzenia spędza w duchu polskiej tradycji, którą bardzo sobie ceni. Zawsze ten wyjątkowy czas upływa w gronie rodzinnym, w atmosferze bliskości i wyciszenia.

- To jest dla mnie czas szczególnie, czas narodzin Pana, czas zadumy. W tym okresie wspólnie, całą rodziną cieszymy się, że możemy być razem, że możemy spotykać się, rozmawiać. Pęd codziennego życia powoduje, że takich okazji do spotkań jest niestety coraz mniej, a święta trochę zatrzymują nas w tym pędzie, zbliżają do siebie i powodują, że możemy cieszyć się sobą i wspólnie radować z przyjścia Pana, z Jego narodzin - mówi Mariusz Gosek.

Obok przeżywania tego duchowego wymiaru świąt w rodzinie Mariusza Goska ogromną wagę przywiązuje się również do kultywowania świątecznych i kulinarnych tradycji. - Są u nas zawsze tradycyjne potrawy wigilijne, które tego dnia pojawiają się chyba na każdym stole, a moją ulubioną jest ta najbardziej tradycyjna, czyli świąteczny karp - zdradza członek Zarządu Województwa. Przyznaje również, że przygotowanie świątecznych potraw dla całej rodziny to domena zarezerwowana dla mamy. - Świętnie gotuję i jest to dla niej duża radość. Oczywiście wiadomo, że wiąże się to również z ogromem pracy, ale mama od zawsze bierze na siebie odpowiedzialność za ten kulinarne aspekt świąt.

Dom **Marka Jończy**, członka Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w Boże Narodzenie to miejsce rodzinnych spotkań z najbliższymi. Dlatego na te radosne dni czeka z utęsknieniem cały rok.

- Święta spędzam rodzinnie. Zawsze do nas do domu, jako najstarszych członków rodziny, przyjeżdżają na Wigilię dzieci, wnuki - opowiada. - Po kolacji obowiązkowo, z wyłączeniem najmłodszych dzieci, idziemy na pasterkę. Ten wymiar duchowy świąt jest bardzo ważny, ale równie ważna jest dla mnie związana ze świętami tradycja. Zawsze jest więc tradycyjne wigilijne i świąteczne jedzenie, przygotowane głównie przez żonę i synowe. Moje ulubione potrawy to przede wszystkim pierogi wigilijne i ryba tradycyjnie usmażona przez moje synowe, ale też świąteczny sernik i makowiec.

Dzieci odjeżdżają w drugi dzień świąt do swoich domów, jeden syn z rodziną do Warszawy, drugi do Lublina, a nam pozostaje czekać do następnego takiego spotkania. Rzadko się widzimy w ciągu roku i czekamy na takie chwile z utęsknieniem. Ponadto również blisko mieszka moja rodzina, więc się wzajemnie odwiedzamy. Takie spotkania rodzinne i wizyty oczywiście przewidujemy także w tym roku.

Marszałkowe Mikołajki w bajkowej krainie w Pacanowie

W bajkowej krainie nie brakowało atrakcji, o które zadbał sam Koziołek Matołek.

Fragmentem książki Kornela Makuszyńskiego przywitał dzieci członek Zarządu Województwa Mariusz Gosek.

Uczestnicy „Marszałkowych Mikołajek” mieli możliwość zwiedzenia wystawy „Bajkowy świat”.

Wspólne zwiedzanie wystawy „Bajkowy Świat” z Koziołkiem Matołkiem, spektakl „Krawiec Niteczka”, konkursy z nagrodami, Mikołaj z workiem pełnym prezentów, tańce oraz wiele uśmiechów i radości na twarzach 250 dzieci ze szkół podstawowych z województwa świętokrzyskiego. W Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie w czwartek, 6 grudnia odbyły się „Marszałkowe Mikołajki”. Razem z dziećmi bawili się członek Zarządu Województwa Mariusz Gosek oraz Karolina Kępczyk, dyrektor Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie.

- Witam wszystkich w bajkowej krainie - powiedziała inaugurując „Marszałkowe Mikołajki” **Karolina Kępczyk**, dyrektor Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie. Dziś radosny

i szczęśliwy czas, spotkanie z Mikołajem, który przybył do was z workiem pełnym prezentów. Czy byliście grzeczni? Na pewno tak! - Czas świąteczny w Centrum Bajki jest absolutnie wyjątkowy, pachną choinki i pierniczki. Przenieśmy się w świat baśni i magii - zaprosiła wszystkich przybyłych dyrektor ECB.

W „Marszałkowych Mikołajkach” uczestniczyli uczniowie klas I - III z różnych stron województwa świętokrzyskiego, którzy wzięli udział w konkursie organizowanym przez Biuro Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego. Jury wybrało zwycięzców, którzy w nagrodę zostali zaproszeni do zabawy podczas „Marszałkowych Mikołajek”.

- W Pacanowie kozy kują, więc Koziołek mądra głowa błąkał się po całym świecie, żeby dojść do Pacanowa

- tym fragmentem książki Kornela Makuszyńskiego przywitał uczestników „Marszałkowych Mikołajek” członek Zarządu Województwa **Mariusz Gosek**. - Na historii Koziołka Matołka wychowywaliśmy się wszyscy, więc i wam na pewno spotkanie z bajkową postacią sprawiło wiele radości. Życzę wszystkim, aby były to niezapomniane mikołajki. Oby było takich inicjatyw jak najwięcej. To wielka radość być tu dziś z wami, bo to wy jesteście przyszłością naszego regionu - podkreślił Mariusz Gosek. - Bardzo dziękuję też nauczycielom i opiekunom, że jesteście tu z dziećmi i razem możemy cieszyć się ich radością.

Wspólnie z Koziołkiem Matołkiem, znanymi postaciami z bajek z polski i zagranicy oraz Mikołajem bawili się dzieci z Kielc, Kostomłotów Drugich, Wodzisławia, Nowego

Korczyna, Sandomierza, Skarżyska - Kamiennej, Starego Korczyna (gm. Nowy Korczyn), Małogoszcza, Nowin, Szczukowskich Górek, Nagłowic i Oblekonia (gm. Pacanów).

Jak co roku atrakcji nie brakowało. Dzieci bawiły się m.in. przy bajkowych piosenkach, wykonały ozdoby świąteczne oraz uczestniczyły w bajkowych konkursach. W baśniowej krainie na uczniów czekało wiele niespodzianek. Mali goście między innymi obejrzeni przedstawienie „Krawiec Niteczka”, zwiedzili wystawę „Bajkowy Świat” i Krainę „Soria Moria”.

- Po raz pierwszy jesteśmy na „Marszałkowych Mikołajkach”. Jest cudownie, magicznie, a przede wszystkim bajkowo. Dzieci przygotowały się na spotkanie z Mikołajem już od tygodni. Dziękujemy za tak wspaniałą imprezę i uśmiechy na twa-

rzach dzieci - mówiła **Justyna Sieradzan**, wychowawczyni ze Szkoły Podstawowej w Szczukowskich Górkach.

Radość i uśmiechy towarzyszyły dzieciom podczas mikołajkowych warsztatów. - Świąteczne pierniki ozdobiłyśmy śnieżynkami i złotymi przelczkami. Wyglądają i pachną przepysznie - mówią **Kuba i Czarek** ze Szkoły Podstawowej w Nowinach. Super fajne były też zajęcia z kartkami świątecznymi. - Na mojej jest renifer i gwiazdki - dodała **Ola i Zuzia** ze Szkoły Podstawowej nr 33 w Kielcach.

Po poczęstunku odbył się Bal Mikołajkowy z udziałem Świętego Mikołaja oraz najbardziej znanych postaci z polskich i zagranicznych bajek. Oczywiście nie zabrakło konkursów z nagrodami oraz prezentów.

Redakcja

Mali goście między innymi obejrzeni przedstawienie „Krawiec Niteczka” i zwiedzili Krainę „Soria Moria”.

Atrakcji nie brakowało. Dzieci bawiły się między innymi przy bajkowych piosenkach i brały udział w konkursach.

Z uczestnikami „Marszałkowych Mikołajek” bawili się również Mariusz Gosek i Karolina Kępczyk.

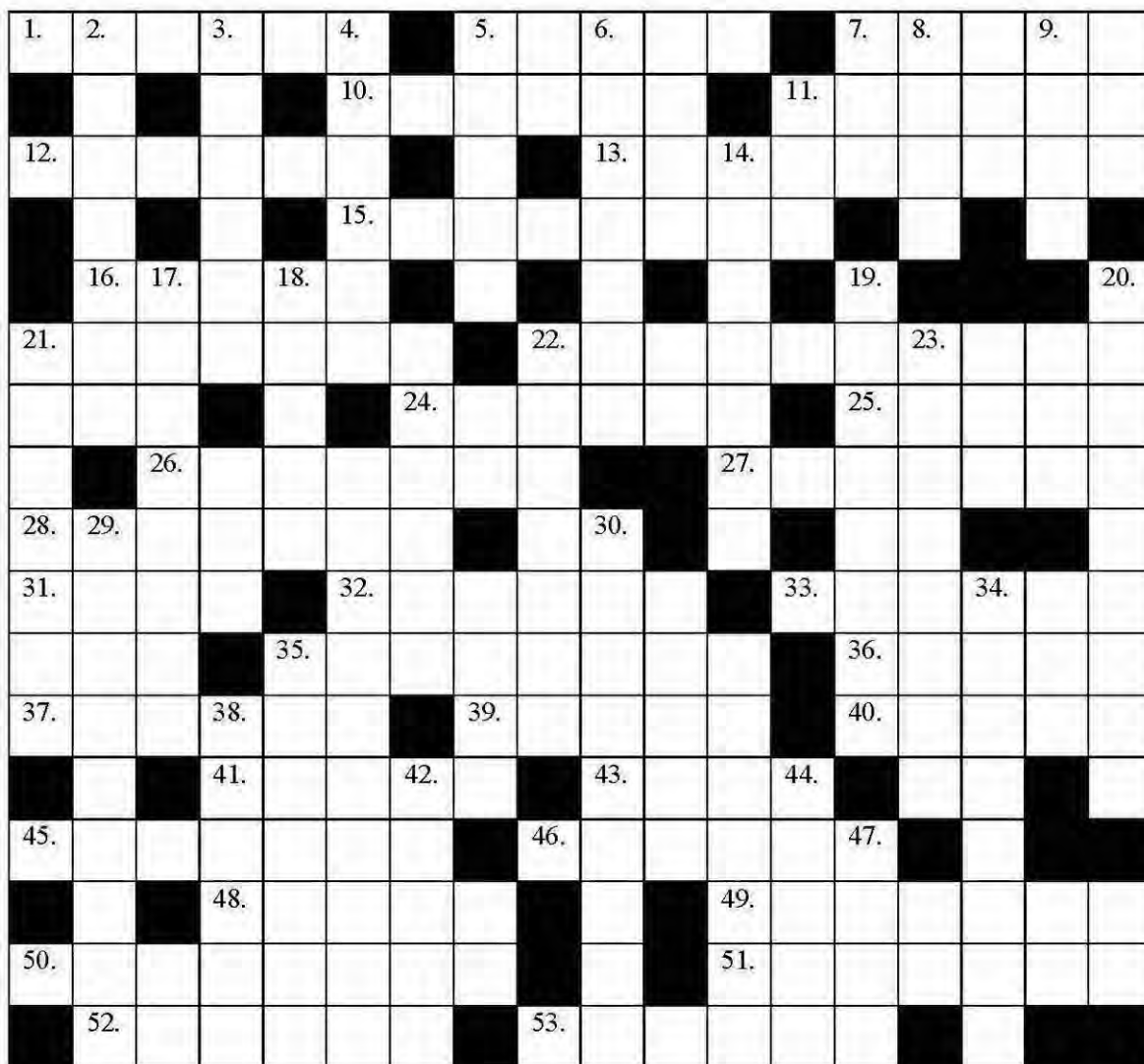
Do Europejskiego Centrum Bajki prosto z Laponii przyjechał Święty Mikołaj, który obdarował wszystkich prezentami.

Po udanej zabawie radosne, ale i nieco zmęczone dzieci mogły odpocząć i posilić się.

Na „Marszałkowe Mikołajki” do Pacanowa przyjechało 250 dzieci ze szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego.

POZIOMO. 1. podziemny pęd rośliny. 5.ptak w godle. 7.samiec kury. 10.kajuta. 11.okres postu. 12.węgierski autobus. 13.ogród dendrologiczny. 15.zasłona na twarzy mużułmanki. 16.pamięć podręczna. 21.zasoby pieniężne. 22. kleszcze. 24.mebel dla urzędnika. 25.zbiór map. 26.japońska korporacja elektroniczna. 27.pokład między rufą a śródokręciem. 28.kolega fagocisty. 31.stolica Peru. 32.polskie morze. 33.egipski byk czczony w Heliopolis. 35.odchylenie, nieprawidłowość. 36.Krzysztof, wrocławski aktor teatralny i filmowy. 37.bardzo wolne tempo muzyczne. 39.żelazo + nikiel. 40.papiery wartościowe. 41.kleryk. 43.grecki młodzian. 45.ufoludek. 46.niemowlę przy piersi. 48.rodzaj tkaniny. 49.okręt gończy. 50.wyciąg, esencja. 51.wieś w woj. mazowieckim, w gm. Pniewy. 52.imię Modiglianego. 53.smażone z ziemniaków.

PIONOWO. 2. słodycze. 3.Katarzyna II. 4.wybryk, wyskok. 5.z tyłu buta. 6.leczy bez dyplomu. 8.Michael, piłkarz z Anglii. 9. bogini Hermopolis o postaci zająca. 14.pantofel domowy. 17.budowa organizmu. 18.bogini z mit. nordyckiej, córka Frei i Oda. 19.wielki wąż dusiciel. 20.orzeszek ziemny. 21.potrawa po bretońsku. 22.miasto w Malezji. 23.półka na książki. 29.boża krówka. 30.ostatnia zabawa w roku. 34.ogi dla gejszy. 38.komórka rozrodcza. 42.niedobór w kasie. 44.kołderka niemowlaka. 47.wołanie na kota.

Rozwiązanie krzyżówki prosimy wysłać na adres: **Biuro Komunikacji Społecznej, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3.** Czekamy do 18 stycznia 2019 r.

Krzyżówkę przygotował Robert Siwiec

Co to za miejsce? Konkurs

Państwa zadaniem jest odgadnięcie, gdzie możemy ujrzeć taki widok szybując nad Świętokrzyskiem. Odpowiedzi prosimy nadsyłać listownie na adres redakcji „Naszego Regionu” do 18 stycznia 2019 r. Miło nam poinformować, że upominek za poprawną odpowiedź dotyczącą fotografii opublikowanej w „Naszym Regionie” nr 11 (143)/2018 otrzymują Mieczysław Starz i Jarosław Buras. Na zdjęciu znajdowała się Brama Opatowska - sandomierski zabytek z XIV wieku. Prosimy Panów o kontakt z redakcją pod nr tel. 41 248 18 20, wew. 406.

Moja racja!

W „Skrzypku na dachu” Tewje przyznaje najpierw rację jednemu Żydowi, potem drugiemu, który się z tamtym nie zgadzał, a gdy trzeci zwraca mu uwagę, że tamci obaj nie mogą mieć racji jednocześnie, Tewje odpowiada: „Masz rację!”. Ta kpina z wyważonej i zdroworozsądkowej oceny przypomina, że nie ma na świecie człowieka, który w dyskusji czy zwyczajnej kłótni nie chciałby mieć zawsze racji.

Termin „erystyka” do nowożytnej myśli wprowadzony został przez Artura Schopenhauera. Słowo pochodzi od greckiego „eristikos”, co oznacza „kłótniwy”. Erystyka, to wielka sztuka, której przyswojenie pozwala mieć rację w dyskusji nawet wtedy, gdy nie mamy racji, ale też - czy przede wszystkim - pozwala bronić się przed atakami przebiegłych dyskutantów. Staruszek Schopenhauer podkreśla, że jego „dialektyki erystycznej” nie należy traktować jako podręcznika do nauki oszukańczych metod prowadzenia sporów, na które możemy być narażeni w dyskusji z nieuczciwym adwersarzem. Schopenhauer podaje 38 chwytów erystycznych. Przyjrzyjmy się kilku z nich.

Chwyt pierwszy polega na uogólnianiu wypowiedzi przeciwnika. Rozszerzamy ją możliwie mocno, poza granice, w których porusza się nasz dyskutant i interpretujemy tak ogólnikowo, jak tylko to możliwe. Pompujemy wypowiedzi przeciwnika jak balon, który w odpowiednim momencie przekłujemy. Własne wypowiedzi utrzymujemy przy tym w ścisłych ryzach, Pamiętajmy, że im bardziej ogólnikowa argumentacja, tym łatwiej ją obalić.

- Sofia Loren jest piękną kobietą...
- powiada nasz interlokutor z rozmazaną miną.

- Sugeruje pan, że wszystkie Włoszki są pięknymi kobietami?! Bzdura. Widziałem kilka naprawdę bardzo przeciętnych - prychamy ze znawstwem.

Chwyt trzeci ucieka się do przyjęcia wygłoszonej w określonym kontekście wypowiedzi przeciwnika, zastosowania jej pod innym kątem i w rezultacie - obalenia. Kolejna prosta manipulacja:

- Woda to jedno z najwspanialszych zjawisk! - mówi nasz przeciwnik

spoglądając na tafle jeziora o wschodzie słońca.

- Akurat! Szkoda, że nie było pana u mnie, kiedy pękła rura i zalało mi mieszkanie!

Chwyt dwudziesty szósty jest tyle nieuczciwy, co skuteczny i polega na odwróceniu argumentu. Argument stosowany przez naszego przeciwnika wykorzystujemy przeciw niemu samemu:

- Proszę sobie wyobrazić - chełpi się nasz rozmówca - że ten piękny samochód wytargowałem za jedyne trzy tysiące!

- Sam fakt, że kupił go pan tak tanio dobitnie świadczy, że to ruina...

Kiedy wszystkie sposoby erystyczne zawodzą, przeciwnik okazuje się silniejszy niż sądziliśmy na początku i widzimy już jasno, że nie mamy racji, pozostaje nam zastosować ostatni, **trzydziesty ósmy chwyt**. Chwyt najbardziej grubiański i niesprawiedliwy. Nawet Schopenhauer miał tę świadomość. Oto porzucamy rzeczywisty przedmiot sporu i atakujemy naszego adwersarza personalnie.

- Trudno, zaprawdę, dyskutować z kimś, kto nosi tak idiotyczne marynarki i tak niechlujnie wiąże krawat! - rzucamy ze wzgardą w kierunku naszego rozmówcy.

Adwersarz może, co prawda, zachować zimną krew i nasz atak potraktować spokojnie, ale zdarza się to naprawdę rzadko. Schopenhauer nie ma bowiem złudzeń co do kondycji natury ludzkiej - ludzie są z natury kłótniwi, źli, nieuczciwi, próżni i gadatliwi. Najlepszym jednak sposobem erystycznym - powiada filozof - jest unikanie rozmów z pierwszym lepszym dyskutantem, z byle kim. Dyskutujemy z kimś, kogo znamy i wiemy, że jest na tyle rozgarniętym rozmówcą, by nie zastosować w sporze absurdalnych argumentów.

Filozof ze Sztutowa uważał, że nie ma różnicy pomiędzy sporem publicznym i prywatnym. „I tu i tu możemy stosować chwyt erystyczny” - powiedział. Trudno się jednak zgodzić z tą opinią staruszka. Wyobraźmy sobie bowiem taką choćby sytuację:

Siedzimy rozparci w fotelu, naszą dłoń chłodzi szklanka ulubionego napoju, włączyliśmy telewizor i widzimy, że nasza drużyna zaczęła właśnie odraabiać straty. Sielanka nie trwa długo, ciśnie przerywa dochodzące z kuchni krótkie i stanowcze: „Przynieś natychmiast ziemniaki z piwnicy!”. I tu erystyka zawodzi na całej linii. Na nic nam się zda przyswojona sztuka prowadzenia sporów, bo nasza ukochana dziewczyna właśnie w garści **trzydziesty dziewiąty** argument. Argument, którego nie przewidział nawet mądry Artur Schopenhauer: wałek.

Sołtys Julian

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 248 18 20 (wew. 406)

www.sejmik.kielce.pl email: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Sekretarz redakcji: Robert Siwiec

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka, Mateusz Cieśllicki